

PREPOROD

www.sindikato-preporod.hr

**Riječ
predsjednika**

Napokon!

Kada je prije više od tri godine godine umjesto Josipa Aladrovića, prvog Plenkovićeva ministra uhićenog na dužnosti, za ministra rada *et cetera* došao nastavnik hrvatskog jezika i povijesti Marin Piletić – malo se o njemu znalo. Kratko je radio kao učitelj i pedagog u Novskoj i Lipiku i s dvadeset i šest postao je zamjenik gradonačelnika Novske. S nepunih ga četrdeset postavilo za ministra.

Nakon što ga je „iscrpljenog“ ovih dana šef adaktirao i brzopotezno katapultirao među sabornike, analitičari lika i djela bivšeg ministra rijetko spomenu njegove rezultate u onom dijelu Piletićevih zaduženja koja se odnose na sindikate i kolektivno pregovaranje. Je li tome razlog skroman učinak pa se i nema na bogzna što podsjećati ili sada već bivšeg ministra mediji i dalje tetaše kao što su to činili dok je on, uz njihovu podršku, o sebi gradio sliku „mladića koji obećava“?

Tri puta je Piletić pregovarao sa sindikatima. Prvo je uspio završiti pregovore koji to zapravo i nisu bili. Drugi su se i treći njegovi pregovori izjalovili. Dva su puta sindikati javnih službi pregovarali o dodatku Temelnog kolektivnog ugovora i oba puta od svega je ispao čorak. Jednostrane odluke umjesto sporazuma svakoj vladi, a Plenkovićevoj osobito, znače neuspjeh. Po pitanju pregovora – Piletićev je učinak teško mogao biti slabiji.

Zbog Zakona o plaćama i koeficijentima zaratio je Piletić prvo s dva, a onda i s tri od četiri obrazovna sindikata. Što misle o ocjenjivanju i novim koeficijentima, a jedno je i drugo u velikoj mjeri sklepano u Piletićevu ministarstvu, sindikati su pokazali četiri puta prosvjedujući i štrajkajući dvaput. Štrajkalo se unatoč mrkvi (nagrađivanje štrajkbrehera) i batini (oduzimanje dnevnica). Nekim je svojim izjavama i postupcima Piletić samo dolijevao ulje na vatru i zahvaljujući tome završio na prvomajskoj „Listi srama“.

Piletićevo je ministarstvo udovoljilo zahtjevu Fuchsovog i na teren poslalo Mišljenje prema kojem prosvjed nije sindikalna aktivnost. Dezavuirani su istovremeno i Temeljni kolektivni ugovor i međunarodne konvencije i ono najvažnije – zdrav razum. Srušeni su time i zadnji mostovi prema nepokorenim sindikatima. Za bivšim ministrom ostaju repovi sudskih sporova. Sudovanja su ga zbog inkluzivnog dodatka, tako se barem javno predstavlja, koštali fotelje, dok pravorijek ostalih Piletić nije dočekao jer ga je šef na vrijeme sklonio u zavjetrinu.

Iz Piletićeve ostavštine vrijedi izdvojiti još nešto široj javnosti nepoznato. Na jednom je sastanku s nama sindikalistima izjavio da ne vidi ništa sporno u tome da socijalni radnici imaju viši koeficijent od učitelja. Nakon našeg negodovanja i zgražanja, ovaj je učitelj iz Novske svoj stav žučljivo nastavio braniti. Dok sam naizmjenice promatrao voštano lice Fuchsovo i razjarenog Piletića, više sam puta pomislio kako se ovaj provincijski učitelj sigurno nikada više ne misli vratiti u razred.

I nije se nakon smjene Piletić vratio u razred gdje bi ga dočekao koeficijent 2.01 kojem je itekako kumovao. Njega je šef odlučio neko vrijeme refrešati i udijelio mu je koeficijent 5.27. I kad se odmara iliti lezilebari, nerad jednog osrednjeg političara vrijedi kao rad dva i pol učitelja u razredu. I tome se nema što ni oduzeti ni dodati. Zapravo ima za dodati. Dokle god je ovom narodu svih tih „piletića“ na grbači, nema nam druge nego nastaviti, kako bi zborio rahmetli Abdulah Sidran, juriti iz pobjede u pobjedu – do konačnog poraza.

INICIJATIVA 12 SINDIKATA U JAVNIM I DRŽAVNIM SLUŽBAMA

ŠTO DALJE?

Hoće li proljeće ili rano ljeto biti obilježeno industrijskim akcijama, prosvjedima - zajedničkim ili pojedinačnim - još uvijek se ne zna.

Nije bilo jedinstvenog stava oko prihvatanja ponude Vlade upućene reprezentativnim sindikatima u javnim i državnim službama. Dva su policijska sindikata ponudu prihvatila, dok je svih 11 sindikata iz javnih službi odbilo ponudu. Nakon toga uslijedila je podjela među sindikatima u javnim službama. Pola se sindikata opredijelilo provesti izjašnjavaње, koje je ovaj puta nazvano anketiranjem, dok je druga polovica sindikata ovu akciju smatrala nepotrebnom. Među sindikatima koji su akciju provodili bila su i tri od četiri obrazovna sindikata.

Širenje formata

Nakon što se izašlo u javnost s najavom provođenja izjašnjavaња organizatorima akcije su se počeli javljati nereprezentativni sindikati državnih službi koje povezuje to što su onemogućeni sudjelovati u kolektivnim pregovorima i nezadovoljstvo onime što su prihvatila dva sindikata u državnim službama. Sudjelovati u izjašnjavaњу prihvatilo je deset sindikata, a u zadnji trenutak pridružio im se i jedanaesti. Nakon što je usuglašen sadržaj pitanja s kojim će se izaći pred članstvo, dogovoreno je i da se izjašnjavaње provodi od 13. do 18. veljače. O provođenju izjašnjavaња javnost je obavije-

štena priopćenjem objavljenim 13. veljače.

Anketiranje

Od jedanaest sindikata izjašnjavaње je provedeno u njih deset. Od 49.362 članova u deset sindikata, izjašnjavaњу je pristupilo 33.366 članova ili 67,59 posto. Najslabiji je odaziv bio među članstvom Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika, a najbolji u Sindikatu pravosudne policije (89,00 posto) i Sindikatu Zajedno (85,00 posto). Zadovoljni odazivom mogu biti i u Nezavisnom sindikatu zaposlenih u srednjim školama (81,57 posto) i Školskom sindikatu Preporod (80,68 posto). Pojedinačni su rezultati bili slični i kretali se između 98 i 99 posto.

Stati ili nastaviti?

Na sastanku, održanom 21. veljače, analiziralo se rezultate izjašnjavaња, ali i razgovaralo o narednim koracima. Na sastanku su sudjelovali i predstavnici dvanaestog sindikata – Nacionalni sindikat policije, trećeg po brojnosti sindikata u policiji. Dogovoreno je da se uspostavljena suradnja pokuša nastaviti. Prvo će se sindikati obratiti Otvorenim pismom predsjedniku Vlade Andreju Plenkoviću. U pismu će se premijera ne samo izvijestiti

o rezultatima anketiranja članstva, nego i upoznati s čime su sve u socijalnom dijalogu nezadovoljni sindikati – potpisnici. Dio je sindikata predložio da se u slučaju ignoriranja Pisma dvanaest sindikata krene u organizaciju prosvjeda sindikata u javnim i državnim službama. O prijedlogu će se provesti rasprava ili među članstvom ili na tijelima sindikata.

Za i protiv

Zagovornici prosvjeda sindikata koji djeluju u javnim i državnim službama ističu da jednostrano uređivanje osnove uredbama umjesto kolektivnim ugovorom zaslužuje primjerenu javnu osudu. Ta će osuda ili izostati ili će biti blaga na najavljenom prosvjedu središnjica jer su u njihovu sastavu i sindikati koji su se s Vladom dogovorili. I o drugim temama, poput opstruiranja kolektivnog pregovaranja i uplitanja Vlade u rad sindikata i nemogućnost ostvarivanja prava na kolektivno pregovaranje, javnost se može upoznati samo na zasebnom prosvjedu. Pobornici organizacije zajedničkog prosvjeda izražavaju bojazan da će zaseban prosvjed, organiziran prije prosvjeda središnjica, biti od nekih shvaćen kao svojevrsna opstrukcija prosvjeda središnjica koji je najavljen za 18. travnja.

Milan Novačić

Hoćemo li opet gledati ovakve scene na Markovom trgu pod Vladinim prozorima?

BRIGA O DJECI S POSEBNIM POTREBAMA

Sustav sve teže prati potrebe djece s teškoćama u razvoju

Neujednačen status zaposlenih, manjak međuresorne suradnje i sve složenije potrebe učenika s teškoćama ključni su problemi osnovnih škola, centara za odgoj i obrazovanje i srednjih škola, ustanova koje skrbe o toj populaciji i koje se kolokvijalno nazivaju ustanovama koje rade u posebnim uvjetima. Nadamo se da će pregovori o granskim kolektivnim ugovorima krenuti i da će u tim razgovorima biti riječi i o dodacima na plaću zaposlenika u školama koje rade u posebnim uvjetima. Postoji i temelj u postojećem Granskom kolektivnom ugovoru za srednjoškolske ustanove i članku 22 koji kaže da zaposlenici koji rade u posebnim ustanovama za djecu s teškoćama, a riječ je o Centru za odgoj i obrazovanje Zagorska u Zagrebu, imaju pravo na uvećanje osnovice plaće za 15 posto. Željeli bismo da se u pregovorima o GKU za osnovne škole uključi takva odredba i da to bude jedan od dodataka za sve zaposlenike u školama koje rade u posebnim uvjetima. Jer, u rad s djecom s teškoćama u tim su ustanovama uključeni doslovce svi zaposlenici - od spremačice i domara do samih ravnatelja - i svima je potrebna dodatna edukacija odnosno prihvaćanje drukčijeg načina života i rada u školi u kojoj su zaposleni. Za zaposlenike koji su u neposrednom radu s djecom s teškoćama, a to su učitelji, nastavnici i stručni suradnici, predlažemo uvećanje osnovice plaća za 21 posto - to su osnovni zaključci nakon panel rasprave na temu „Usklađivanje položaja zaposlenika u školama koji rade u posebnim uvjetima te njihovih prava i obveza” koju je nedavno organizirao Odbor za posebne ustanove Sindikata Preporod i u kojoj su sudjelovali **Momir Karin**, ravnatelj Uprave za potporu i unaprjeđenje sustava odgoja i obrazovanja, **Antun Zupanc**, ravnatelj Centra za odgoj i obra-

Za sve zaposlenike koji rade u posebnim ustanovama za djecu s teškoćama zahtjev u pregovorima o granskim kolektivnim ugovorima je da im se osnovica za obračun plaća uveća za 15 posto. Za zaposlenike koji su u neposrednom radu s djecom s teškoćama, a to su učitelji, nastavnici, stručni suradnici predlažemo uvećanje osnovice plaća za 21 posto

Panelisti: Alma Srna, Momir Karin, Antun Zupanc, Tanja Biloglav, Ljiljana Mlinarić Pintar, Željko Kranjec, Ivona Šubarić Rubeša i Ivana Kokić Ajazaj

zovanje u Krapinskim Toplicama i predsjednik Savez edukacijskih rehabilitatora Hrvatske, **Ljiljana Mlinarić Pintar**, profesorica na Edukacijsko rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, **Alma Srna**, ravnateljica OŠ Nad lipom, **Ivona Šubarić Rubeša**, ravnateljica Centra za odgoj i obrazovanje Rijeka, **Ivana Kokić Ajazaj**, ravnateljica Centra za odgoj i obrazovanje Velika Gorica i **Željko Kranjec**, ravnatelj Centra za odgoj i obrazovanje Goljak u Zagrebu.

Kako je uvodno istaknula moderatorica rasprave **Tanja Biloglav**, predsjednica Odbora za posebne ustanove, važno je da se progovori o različitim poteškoćama s kojima se susreću i djelatnici i ravnatelji u rečenim ustanovama koje bi trebalo riješiti u najavljenim novim zakonima za osnovno i srednje obrazovanje, ali i da se prosvjetnu vlast podsjeti kako je vrijeme za pregovore o granskim kolektivnim ugovori-

ma u kojima bi trebalo posvetiti pažnju i tom iznimno važnom segmentu odgoja i obrazovanja.

Antun Zupanc podsjetio je da spomenute ustanove koje djeluju u posebnim uvjetima obuhvaćaju predškolski odgoj i obrazovanje, osnovno i srednjoškolsko obrazovanje, a pružaju i socijalne usluge u sustavu koji je pod ingerencijom Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike.

- Puno su veći zahtjevi pred zaposlenicima koji moraju odgovoriti na svaku potrebu naših učenika ne samo u odgojno-obrazovnom procesu nego i u terapijskim procesima. Dakle, u našim ustanovama svi zaposle-

nici moraju imati posve drukčiji pristup, jer odgovaramo svi na zahtjeve roditelja i naših učenika. No, velik je odljev kadrova iz škola koji zbog sagorijevanja na poslu ili zbog boljih poslovnih prilika. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih nas sluša, raspravljamo o gorućim temama, ali veći problem je međuresorna suradnja koja nam onemogućava da odgovorimo na sve izazove i pitanja naših učenika i njihovih roditelja.

Mnogi bi se problemi lako mogli riješiti jer se ne radi o velikom broju ustanova odnosno škola, a činjenica je da doslovce svi naši zaposlenici rade u posebnim uvjetima i oni moraju imati neka

Posao u ustanovama koje djeluju u posebnim uvjetima težak je i zahtjevan, brojne su suočene i s nedostatkom prostora, ali i stručnih kadrova svih profila, jer plaće im nisu nikakav motiv za zaposlenje

specifična znanja. Zato bi socijalni partneri trebali otvarati te teme i naći razumno rješenje i da se materijalno pravo preslika iz jednog kolektivnog ugovora u drugi - rekao je Antun Zupanc.

Ravnateljica Osnovne škole Nad lipom Alma Srna posvjedočila je da su svi njihovi učenici s višestrukim teškoćama, da u školi ostaju do 21. godine života i to je iznimno zahtjevno za sve djelatnike.

- Mlade kolegice i kolege zbog silne zahtjevnosti posla odlaze, otvaraju privatne prakse i kabine - jer im je tako lakše individualno raditi nego u školi s većim grupa-

ma. Međuresorna suradnja nije dovoljno kvalitetna, stvari često zapinju jer se procesi sporo i teško odvijaju. Nekada smo bili zadnja opcija i roditelji su nerado upisivali dijete kod nas, ali sad smo postali škola za koju se traži mjesto za upis - rekla je Alma Srna.

Ravnatelj Centra za odgoj i obrazovanje Goljak u Zagrebu, Željko Kranjec, rekao je da sve ustanove koje rade u posebnim uvjetima imaju slične probleme.

- Svi želimo biti što bolji i često na tom putu nailazimo na puno problema. Goljak je ustanova usko veza za bolnicu, ustanova koja učenicima osim redovnog i svih ostalih programa pruža rehabilitaciju, medicinsku pomoć, prijevoz i sve ostalo što nijedna redovna škola u Hrvatskoj ne može pružiti svojim učenicima. To je naša prednost i to naši roditelji dobro znaju. U tom kontekstu važan je doista svaki član kolektiva škole, jer i šofer i domar dobro poznaje svako dijete i zna njegove interese. A djeca su danas puno zahtjevnija i zato bi u našim ustanovama trebalo biti više pomoćnog osoblja. Nije lako biti odgovoran za učenike koji dnevno imaju deset i više epi-napada, a nemaju primjerenu medicinsku skrb. I nitko u centru nije zbog novca i plaće jer su rizici preveliki - rekao je Željko Kranjec.

Momir Karin, ravnatelj Uprave za potporu i unaprjeđenje sustava odgoja i obrazovanja, istaknuo je kako treba zahvaliti svim djelatnicima u ustanovama koje rade u posebnim uvjetima.

- Državna uprava donosi odluke i propise i jako je važno da svako dijete, bez obzira gdje živi, ima pravovremenu i stručnu pomoć. Važno je da dijete na Lastovu i u Dalmatinskoj Zagori ima jednaku stručnu pomoć kao i dijete u Zagrebu, a ne da obitelji iz manjih mjesta iseljavaju zato što imaju dijete s teškoćama u razvoju. Osmišljavamo sustav i slušamo vas koji neposredno radite s tom djecom, s vama smo u svakom problemu iako ga ponekad i ne možemo odmah riješiti. Ali želimo donijeti propise koji će biti provedivi u svakoj ustanovi.

Ministarstvo odobrava školama zapošljavanje stručnih suradnika, ali je problem što tih kadrova nedostaje ne samo u velikim gradovima nego pogotovo na otocima i u manjim sredinama. Nažalost, ne možemo postići da sve osnovne i srednje škole imaju sve profile stručnjaka, ali valjalo bi stručne suradnike objediniti u svojevrsnim centrima potpore iz kojih bi prema potrebama stručnjaci različitih profila išli na teren - smatra Momir Karin.

Milan Novačić

Ines Kralj Kovačić, profesorica povijesti u Centru za odgoj i obrazovanje Dubrava Obrazovanje nije usluga nego ustavno pravo

- Prema zakonu Centar spada u dom socijalne skrbi koji pruža obrazovne usluge. U takvom sustavu mi nastavnici nismo ni prikazani kao nastavnici nego kao stručni radnici. Ja sam stručni radnik druge vrste/nastavnik. Naš problem je što u sustavu socijale nama nije priznata struka, jer nismo edukacijski rehabilitatori. Prije više od 20 godina zaposlila sam se u srednjoj školi pri Centru za odgoj i obrazovanje Dubrava, a danas ta škola ne postoji i negira se naš status nastavnika. Radimo prema svim propisima obrazovnog sustava, a osim norme nemamo nijedno pravo prema tom sustavu. Koja su naša prava, smiju li nam se nametati dežurstva vikendom, noćni rad? Mi dežuramo za vrijeme odmora u školi, na ispitima državne mature. Imamo trogodišnje pomoćne programe koji su od jesenas po modularnoj nastavi, imamo četverogodišnje programe po prilagođenom sustavu, a naši učenici polažu državnu maturu, upisuju i završavaju fakultete. Kao profesorica povijesti nisam pomoćni radnik druge vrste i želim da me se smatra nastavnikom te da se dio centra u kojemu radim smatra školom, a ne odjelom koji pruža usluge školovanja nakon kojega učenici dobivaju svjedodžbe - rekla je Ines Kralj Kovačić.

REAGIRANJE

Ekonomisti s instituta za financije žele još više petica u školama! Ovo do sad nije bilo dovoljno?!

Nedavni članak *Jutarnjeg lista* „Prvo znanstveno istraživanje: Ovo su najefikasnije škole u Zagrebu!” opisuje istraživanje troje znanstvenika s *Instituta za javne financije* koji školu promatraju kao *tvornicu* iz koje nakon „inputa” izlaze „outputi” odnosno brojevi. Ono što nije broj (tzv. „mjerljivi pokazatelj”) u toj reduciranoj stvarnosti ne postoji. Kao u principu jedini plod koji *efikasna* škola daje podrazumijevaju – što bolje ocjene, odnosno u hrvatskom kontekstu - petice! Na stranu pedagogija, psihologija, odgoj, egalitarnost, socijalizacija, vertikalna prohodnost, problemi mentalnog zdravlja djece i socioekonomske razlike roditelja, na stranu i znanje i obrazovanje. Sve što smo dosad mislili o školama je nevažno pred *znanstvenicima* koji „čisto tehnički” procjenjuju „efikasnost” po principu *što više petica – to bolje*. I to u školskom sustavu u kojem je inflacija petica jedan od najvidljivijih problema, a broj petica naprosto – monstruoan.

Dragocjeni e-Rudnik

Podaci e-Rudnika za sve osnovne škole u Hrvatskoj (od centra Zagreba do najmanje seoske škole diljem Hrvatske) kazuju da je 58 % hrvatskih učenika prošlo s odličnim završnim uspjehom, 23 % učenika s prosjekom 5.0 (!), a razred je palo 0,43 % učenika. Među osnovnim školama koje ovo troje ekonomista analizira, prosjek ocjena škole s NAJMANJIM prosjekom je 4,09 i tu su školu javno proglasili „niskoefikasnom”! A u najboljoj školi prosječan učenik prolazi s prosjekom 4,89! Od 634 učenika te škole njih 564 prošlo je s odličnim završnim uspjehom! Odlikaša je dakle 89 %, a preostalih 11 % učenika dobilo je sve ostale ocjene zajedno. Osim toga, nevjerojatnih 49 % učenika prošlo je s 5.0! Od oko 64 tisuće učenika zagrebačkih osnovnih škola njih 44 tisuće prošlo s 5 (70 % odlikaša), a svaki treći učenik prošao je s 5.0!

Samo 0,23 % učenika palo je razred. Naivni zaključak iz prošlih *gaussovskih* vremena bio bi da nam je budućnost sjajna – imat ćemo najbolje znanstvenike, poslovne ljude, političare, pravnike, arhitekte, liječnike i ostale stručnjake jer je koncentracija supergenijalne djece ogromna. Jedinu problem je da nam trebaju i neke druge struke – frizeri, prodavači, poštari, vozači, bageristi, vodoinstalateri i brojni drugi - koji se regrutiraju od 30 % učenika koji nisu bili toliko dobri da prođu s 5. Samo naivac u ovome svemu ne vidi zatvorenu petlju s upisima u srednje škole. Ako iz osnovnih škola izlazi 70 % odlikaša odnosno čak 33 % onih s prosjekom 5.0, čak i da nema *pragova* na ograničeni broj mjesta opet će se upisati samo *superodlikaši* i odlikaši. Budući da su većina.

Od batine do mrkve

Desetci tisuća učitelja, ravnatelja i psihologa godinama su *javno* ogorčeni zakonima, pravilnicima i praksom u kojoj Ministarstvo, agencije pri Ministarstvu,

Ideja troje autora da su kvaliteta poučavanja i upravljanja školom jedini ili glavni faktor koji dovodi do većih ocjena odnosno petica, veće prolaznosti i boljeg upisa u srednju školu - tragično je smiješna. Ako bi se škole gradirale i obilježavale kao „bolje” i „lošije”, sa svrhom diferencijacije financiranja i postupnog klasnog razdvajanja, bilo bi besmisleno čak i da ga rade oni koji razumiju što se u školama radi

inspekcije, političari u školskim odborima, dio politički postavljenih ravnatelja, dio medija i dio roditelja združeno melju u prah autoritet učitelja kao i opću mogućnost da učitelji rade svoj posao najbolje što mogu. Da imaju mogućnost kontrole discipline pedagoškim mjerama (discipline koja dovodi do bolje nastave i njenih rezultata) i mogućnost realnim ocjenama i metodom *metaforičke batine i mrkve* i odgojiti i naučiti djecu. Odgojiti djecu da se rad isplati, odgojiti prema realnoj vezi učeničkog truda i pripadajuće ocjene. I stvarati psihički stabilnu djecu, buduće ljude koji mogu podnijeti da nekad nisu ni najljepši ni najbolji niti u središtu.

Borba s vjetrenjačama

Svaka ocjena od 1 do 5 ima svoj smisao i nije svijet propao ako netko dobije 2 ili 4. Međutim, petice su danas standard, sve ostalo su *neispravne* ocjene. Ogorčenost na broj petica je nekakav opći refleks, a istovremeno učitelji i nastavnici (koji daju te ocjene!) javno govore da je znanje znatno slabije nego prije. Kad bi danas učitelji na testovima imali kriterije otprije 10 ili 20 godina – većina razreda dobila bi ocjenu *nedovoljan*. Morali su ti-je-ekom godina postepeno smanjiti kriterije, zbog ovih ili onih pritisaka ili jednostavno zato što im je učenički „input” (sposobnosti djece) sve slabiji. Bizarno - gledajući ocjene učenici naoko postaju odlikaši i genijalci, a gledajući znanje, sposobnosti i otpornost na stresne situacije – iz škola kao *output* izbacujemo sve slabije stručnjake i nesigurnije ljude.

Populizam i poklanjanje djeci onog što ne zaslužuju postaje nametnuti standard. Ako niti najlošijem učeniku učitelj ne smije

dati nedovoljan, a onome tko je zaslužio 3 mora dati 5 jer će u protivnom poneki nasilni roditelj urlati i fizički prijetiti, helikopter-roditelj ili roditelj-odvjetnik priprijetiti tužbom i učitelju pozvati inspekciju, a inspekcija uvijek učitelju *nađe neki pogrešno napisani zarez u papirologiji*, pa poneki ravnatelj zamoli učitelja da *ne talasa* i da promijeni ocjenu, onda pravila i kriteriji više ne vrijede za sve. A ako ne vrijede za sve, onda ne vrijede ni za koga. Vide to i učenici i učitelji. Zašto da dobar učenik nauči za 5 kad je nekom drugome za slabije znanje petica poklonjena? Ako je učitelj pod pritiskom morao pokloniti ocjenu nepristojnom učeniku i agresivnom roditelju, zar ima srca taj poklon ne pružiti dobrom učeniku čiji roditelj ne prigovara? Ako je učeniku s 5 zaključenih jedinica pod pritiskom roditelja i inspekcije poklonjen prolaz razreda, zar će učitelj više ikad ikome dati zaključnu jedinicu?

S vremenom kvalitetni učitelji gube želju za borbom protiv vjetrenjača, a uspinju se oni učitelji koji su više *srdačni i veseli*, a manje kritični prema učeničkom neznanju. Oni koji, *ekonomistički* rečeno - ne prodaju znanje i odgoj nego *dobar osjećaj* djeci i roditeljima. Pa na rang-ljestvicama učitelja postaju *najpopularniji*, brzo napreduju i postaju uzor novima, a dio ravnatelja jako voli da sve izgleda mirno i lijepo. Oni učitelji koji još uvijek drže kriterije i ne poklanjaju ocjene polako dobivaju stigm *ekscen-snih* odnosno „nesuradljivih”. Nagomilani problemi samo što nisu eruptirali, a pravi se razmjer vidi u trenutku kada mladi ljudi izađu iz školskog sustava. Tada, u sudaru s tržištem rada, nastaje čuđenje poslodavaca pred tolikom količinom neznanja i nesposobnosti. I neodgojenosti. Taj *output*

škola, u stanju su u prvih godinu dana rada promijeniti 17 poslova, ne zadržavajući se niti na jednom više od nekoliko dana jer im je uvijek nešto preteško, netko ih nervira, ne podnose da im nadređeni daje zadatke, ne mogu podnijeti da ne mogu raditi od kuće, nejasno im je kako netko može raditi 8 sati, nejasno im je kako itko uopće može uraditi toliko posla koliko se traži. I nejasno im je zašto im proračun baš mora biti točan, zašto proizvod moraju isporučiti baš na točnu adresu ili u točno vrijeme i zašto na radnom mjestu nitko ne shvaća koliko su oni sjajni i koliko su oni mamina zlata i kako su oni imali dobre ocjene u školi. I kako to da odmah nemaju plaću od 3000 eura. Da, i to je „output” školstva, a veza nezaslužene petice kao *inputa* i ovakva ishoda je proporcionalna.

Koeficijenti efikasnosti

Autori su svoj *uradak* promoviran u *Jutarnjem* ispunili jednadžbama i stručnim izrazima, napravili tablicu, pa škole *ime-nom i prezimenom* javno svrstali u grupe su prema tako izračunatim „*koeficijentima efikasnosti*”. Ima li to veze s najavama reformskih zahvata u naše školstvo koje Fuchsovo ministarstvo želi provesti? Autori su direktno napisali da treba *učinkovitije raspodijeliti resurse*, a u službenoj objavi na Facebooku svojeg Instituta da bi „škole u prosjeku mogle koristiti 10% manje sredstava bez utjecaja na obrazovne ishode”(!). Čini se da bi podjela škola na *ovakve i onakve* mogla poslužiti i reformi (rezanju) financiranja. Međutim, svi koji o kompleksnosti škola išta znaju razumiju da je ideja ovo troje autora da su kvaliteta poučavanja i upravljanja školom jedini ili glavni faktor koji dovodi do većih ocjena odnosno petica, veće prolaznosti i boljeg upisa u srednju školu - tragično smiješna. Stvarna slika *inputa* i *outputa* škola neusporedivo je kompleksnija od banalne i promašene slike prikazane ovim istraživanjem. Postoji velik broj varijabli na ulazu, postoji i velik broj *outputa*, a na svaki *output* (uključujući i ocjene) utječe veći broj različitih faktora istovremeno. Ako bi se netko doista time želio baviti, čak i „čisto tehnički”, svakako bi trebao proučiti znanosti koje se bave školama. Kvaziekonometričko *brojanje* tih *brojeva* da bi se škole gradirale i obilježavale kao „bolje” i „lošije”, sa svrhom diferencijacije financiranja i postupnog klasnog razdvajanja, bilo bi besmisleno čak i da ga rade oni koji razumiju što se u školama radi.

Učiteljsko zanimanje nije posao, to je zvanje. Učitelj ne radi zbog „efikasnosti” nego iz altruizma i entuzijazma, intrinzične motivacije. Ovo nije *ekonomija*. Ovo je školstvo - javno dobro, resurs i stup društva te plod europskog prosvjetiteljstva i znanosti kakve su pedagogija i psihologija.

Damir Stanzer

NAPOMENA: Ovaj je članak skraćena i prilagođena verzija članka „Efikasnost osnovnih škola, što je to?” objavljenoga na portalu Forum TM

4. veljače Održan zadnji sastanak pregovaračkih odbora Vlade i reprezentativnih sindikata javnih službi. Kako predstavnici Vlade nisu na sastanku promijenili ponudu prethodnog sastanka, održanog 27. siječnja, zaključeno je da su pregovori završeni neuspješno i da neće biti potpisan Dodatak I. Temelnog kolektivnog ugovora.

9. veljače Marin Piletić razriješen dužnosti ministra rada i mirovinskog sustava. Piletićev mandat se, s pozicije sindikata, ne može ocijeniti uspješnim. Zakonom o plaćama nisu riješeni problemi zbog kojih se išlo na njegovo donošenje, a Uredba o koeficijentima je nepravедno pozicionirala radna mjesta u obrazovanju i znanosti. Mišljenjem Ministarstva rada, prema kojem prosvjed nije sindikalna aktivnost, zloupotrijebljena je pozicija moći na štetu sindikata, dvije godine zaredom pitanje osnovice za izračun plaće u javnim službama rješava se jednostranim uredbama umjesto kolektivnim ugovorima... Umjesto Piletića, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike preuzeo je **Alen Ružić**.

10. veljače Održan sastanak predstavnika tri obrazovna sindikata s Viktorom Gotovcem, profesorom Radnog prava. Na sastanku je Gotovac predstavio

Pritužbu protiv Republike Hrvatske Međunarodnoj organizaciji rada. Povod pritužbi je mišljenje Ministarstva rada o plaćenom dopustu za prosvjed zaposlenika i sindikalnih povjerenika od 18. travnja 2025.

12. veljače U Vukovaru se Željko Stipić sastao s predstavnicima Nacionalnog sindikata policije. Uz Bonu Tomaševića, predsjednika, na sastanku su sudjelovali i Oliver Grbeša, Željko Marošević i Josip Bručić, dužnosnici sindikata. Razgovaralo se o modalitetima buduće suradnje sindikata u javnim i državnim službama.

13. veljače Održana **panel rasprava**: Neriješen status i problemi posebnih ustanova. Sudjelovali su Antun Zupanc, Ljiljana Mlinarić Pintar, Alama Srna, Ivona Šubarć Rubeša, Ivana Kokić Ajazaj, Željko Kranjec i Momir Karin. Panel je moderirala Tanja Biloglav, predsjednica Odbora za posebne ustanove Sindikata Preporod.

* Predstavnici 10 sindikata koji djeluju u javnim i državnim službama priopćenjem javnost informirali o provođenju zajedničke ankete među svojim članovima u

periodu od 13. do 18. veljače. Cilj akcije je da se Vladi još na jedan način da do znanja da je neprihvatljivo jednostrano određivanje plaća nauštrb kolektivnog pregovaranja, kao i rušenje cijene rada i životnog standarda zaposlenih u javnim i državnim službama.

17. veljače Započelo dvodnevno izjašnjavanje (anketiranje) članstva. Pitanje je glasilo: Slažete li se s postupanjem Vlade RH prema kojem plaće u javnim i državnim službama rastu za 1 posto na godišnjoj razini, a očekivani rast svih drugih plaća bit će veći od 6 posto, uz inflaciju veću od 3 posto uz odbijanje ugovaranja naknade za topli obrok. Od 13.300 članova Preporoda izjašnjavanju je pristupilo 10.730. Od 602 podružnice izjašnjavanje je provedeno u njih 600. Svoje neslaganje s postupanjem Vlade pokazalo je 10.541 ili 98.24 posto.

20. veljače Osnovana podružnica Preporoda u Srednjoj školi Novska. Za povjerenicu izabrana Irena Dodić, za zamjenicu povjerenice Željka Pučelnik Vuković. U Sisačko-moslavačkoj županiji Preporod organizirano djeluje u 27 školskih ustanova, 17 osnovnoškolskih i 10 srednjoškolskih. **ČESTITAMO!**

21. veljače Predstavnici 12 sindikata u javnim i državnim službama održali konferenciju za medije „Veliko protivljenje članstva sindikata jednostra-

nim odlukama Vlade RH o visini osnovice“. U 10 sindikata koji su proveli izjašnjavanje među članstvom, a koji zajedno imaju 49.362 članova anketiranju je pristupilo 33.366 ili 67,59 posto. Akcija je ocijenjena uspješnom, a o narednim koracima predstoji dogovor sindikata-organizatora.

23. veljače Od ministra Radovana Fuchsa i državnog tajnika Stipe Mamića zatraženo žurno sazivanje Povjerenstva za izradu analize postojećeg stanja i nalaženja mogućih rješenja za unaprjeđenje materijalne pozicije zaposlenih u obrazovanju i znanosti. Ukoliko Povjerenstvo ne započne s radom, 3 obrazovna sindikata najavljuju obraćanje Gospodarsko-socijalnom vijeću kao i upoznavanje s problemom predsjednika Vlade.

25. veljače U Osnovnoj školi Nikole Tesle u Gračacu osnovana podružnica Sindikata Preporod. Za povjerenicu izabrana Mirjana Pualić, a Zorka Vuletić za zamjenicu sindikalne povjerenice. Naš sindikat u Zadarskoj županiji djeluje u 12 školskih ustanova, 11 osnovnoškolskih i 1 srednjoškolskoj. **ČESTITAMO!**

26. veljače Predsjedniku Vlade upućeno Otvoreno pismo ispred 12 sindikata koji djeluju u javnim i državnim službama. U Pismu se traži pravedniji sustav reprezentativnosti u državnoj službi, pokretanje pregovora za granske kolektivne ugovore i implementacija Sporazuma, povećanje osnovice

kroz kolektivno pregovaranje a ne jednostranim odlukama Vlade, revizija Uredbe o koeficijentima i afirmacija socijalnog dijaloga.

27. veljače U Preku, u Osnovnoj školi „Valentin Klarin“, osnovana sindikalna podružnica Preporoda. Za sindikalnog povjerenika izabran Ivo Visković, a za zamjenika povjerenika Patrick Ožaković. Preporod u Zadarskoj županiji djeluje u 13 školskih ustanova, 12 osnovnoškolskih i 1 srednjoškolskoj. **ČESTITAMO!**

28. veljače U Zagrebu održana 13. sjednica Glavnog vijeća. Prihvaćeni su Godišnji izvještaj Predsjednika, Izvještaj komisije za dodjelu jednokratne financijske pomoći, Izvještaj o poslovanju BUP-e i Financijski izvještaj za 2025. godinu. Raspravljalo se i o završetku pregovora o Dodatku I. TKU-a i suradnji 12 sindikata.

2. ožujka Ispred Ministarstva obrazovanja tri obrazovna sindikata održala konferenciju za medije. Javnost je upoznata s opstrukcijom implementacije Sporazuma od 13. lipnja za koju je odgovorno Ministarstvo znanosti i obrazovanja. 9 mjeseci je prošlo od potpisivanja Sporazuma, 6 i 4 mjeseca od imenovanja članova dviju radnih skupina, a ni jedan sastanak još nije održan. U slučaju nastavka opstrukcije realizacije Sporazuma, sindikati su najavili mogućnost pokretanja sindikalnih akcija.

Glasilo Školskog sindikata Preporod

Šubićeva 42/2
10000 Zagreb

Izdavač: Školski sindikat Preporod

Uredništvo:
Željka Kollert
Sebastijan Troskot

Urednik: Željko Stipić

Glasilo je besplatno; objavljeno je Ministarstvu kulture sektoru za informiranje 19. lipnja 1995. godine, klasa: 008-02/95-01-01, ur-broj: 532-03-5/2-95-01/142. Rješenjem Ministarstva kulture od 6. srpnja 1995. godine

klasa:612-10/95-01-1267, ur-broj: 532-03-1/7-95-01.

Glasilo je oslobođeno poreza

Graf. priprema: Nenad Pejušković
Tisak: Denona d.o.o.